İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Yıl:4 Sayı:8Güz 2005/2 s.233-252

ALACAK REHNİNİN TEMİNAT ALTINA ALINAN ALACAK VE REHİN YÜKÜ BAKIMINDAN KAPSAMI

Ebru ŞENSÖZ[*] / Arif Barış ÖZBİLEN[*] / Burcu SAVAŞ[*]

ÖZET

İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nın kurulması ile önem kazanan ve pratikte, ipotekten sonra en çok başvurulan ikinci yöntem olan alacak rehni, Türk Hukuku'nda Medeni Kanun'un taşınır rehni bölümünde 954 ile 961. maddeleri arasında düzenlenmektedir.

Hak rehninin bir türü olan alacak rehninin hukuki niteliği doktrinde ayni hakların sadece eşyalar üzerinde kurulabileceği kabul edildiğinden tartışmalıdır. Bu tartışmanın temelini, alacak gibi gayri maddi varlıkların hukuken eşya sayılıp sayılamayacağı sorusu yer almaktadır. Alacak rehnini sınırlı ayni hak ve dolayısıyla mutlak hak olarak nitelendiren görüş ile alacak rehnini sınırlı ayni hak olarak nitelendirmeyen görüş mevcut görüşlerdir.

Alacak rehninin kapsamı; teminat altına alınan alacak bakımından ve rehin yükü bakımından olmak üzere iki yönden incelenmektir.

Teminat altına alınan alacak bakımından alacak rehninin kapsamına; ana alacak, akdi faiz, gecikme faizi, dava giderleri ve takip masrafları girerken, rehin yükü bakımından alacak rehninin kapsamına ise; rehin verilen alacak, rehin verilen alacağa bağlı haklar, rehin verilen alacağa bağlı dönemli yan edimler girmektedirler. Ancak, bu düzenlemeler emredici nitelikte değildirler.

Anahtar Kelimeler : **alacak, rehin, alacak rehni, hakların rehni.**

THE SCOPE OF PLEDGE ON CREDITS ACCORDING TO THE CREDIT GUARANTEED AND THE CHARGE OF PLEDGE

ABSTRACT

"Pledge on credits" which is the second mean of security for credits after mortgage in practice, has gained importance with the establishment of the İstanbul Stock Exchange. It is regulated in Turkish Civil Code under the title "Pledge on Movable Things" in articles 954 -961.

There is a discussion in doctrine about the legal attribute of pledge on credits, as a category of pledge on rights because it is defended that real rights can only be attached to properties. Thus, the question that constitutes the origin of this discussion is whether "intangible moveables like credits can be considered as a actual property". There are two views on this subject : the first one qualifies pledge on credits as a limited real right, the second one does not.

[*] *Arş.Gör., İstanbul Ticaret Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Milletlerarası Özel Hukuk Anabilim Dalı.*

[*] *Arş.Gör., İstanbul Ticaret Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Medeni Hukuk Anabilim Dalı.*

[*] *Arş.Gör., Bahçeşehir Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı.*

The scope of pledge on credits must be examined according to two different aspects : the credit which will be guaranteed and the charge of the pledge.
The credit that will be guaranteed includes the capital, contractual and default interests and costs. On the other hand, the charge of the pledge includes the credit which is pledged and rights and periodic additional prestations deriving from the credit pledged. None of these regulations are statutory.

Keywords : **credit, pledge, pledge on credits, pledge on rights.**

1. GİRİŞ

Alacak rehni, Medeni Kanun'un "Eşya Hukuku" başlıklı Dördüncü Kitabının "Sınırlı Ayni Haklar" başlıklı İkinci Kısmının "Taşınır Rehni" başlıklı Üçüncü Bölümünün "Alacaklar ve Diğer Haklar Üzerinde Rehin" başlıklı İkinci Ayırımında 954 ve devamındaki maddelerinde düzenlenmiştir. MK m.954/f.I uyarınca, "Başkasına devredilen alacaklar ve diğer haklar rehnedilebilir". Bu madde ile, genel olarak, devredilebilen bütün hakların ve bunların içinde ana konu olarak da alacakların rehnedilebileceği öngörülmüştür. Anılan madde metninde, hakların yanısıra alacakların rehninden bahsedilse de, alacak rehni de bir hak rehnidir. Bu madde metninde, hakların rehni üst kavram, alacak rehni ise alt kavram olarak kullanılmış olup, alacak rehninin anılan maddede özel olarak anılmasının sebebi, alacak rehninin hak rehninin en önemli uygulama alanı olmasından kaynaklanmaktadır (KÖPRÜLÜ/ KANETİ, 1982, s.535; SİRMEN, 1990, s.3; AYİTER, 1983, s.194).

Rehinli alacaklı, borcun ifa edilmemesi halinde, rehnedilen hak veya alacağı, icra vasıtasıyla paraya çevirerek, alacağını tahsil etme yetkisi verdiğinden (OĞUZMAN/ SELİÇİ/ OKTAY ÖZDEMİR, 2004, s. 798 vd.), hak veya alacak üzerinde rehin hakkının kurulmasıyla, rehin veren, hak sahipliği sıfatını koruyarak, hakkının özünü kaybetmemektedir.

MK m.954/f.II ise, "Aksine bir hüküm bulunmadıkça, bunların rehni hakkında da teslime bağlı rehin hükümleri uygulanır" şeklinde bir düzenleme içermektedir. Alacak rehninde rehin konusu maddi varlığı olan bir eşya olmadığından, teslim şartlı menkul rehni hükümleri, alacak rehninde kıyasen uygulanacaktır (AYBAY/ HATEMİ, 1981, s.206; SİRMEN, s.3-5). Ancak, teslim şartlı menkul rehnine ilişkin düzenlemede genel nitelikteki kurallar sınırlı olduklarından ve ancak nitelikleri elverdiği ölçüde alacak rehninde kıyasen uygulama alanı bulduklarından, bu kuralların da yetersiz kaldığı

durumlar ortaya çıkabilmektedir. Bu gibi hallerde ise, taşınmaz rehnine ilişkin hükümler menkul rehninin bünyesine uyduğu ölçüde kıyasen uygulama alanı bulmaktadırlar (OĞUZMAN/SELİÇİ/ÖZDEMİR, 758).

Ayni haklar, eşya üzerinde doğrudan doğruya hakimiyet sağlayan ve herkese karşı ileri sürülebilen yani mutlak haklardır (OĞUZMAN/ BARLAS, 2004, s.40). Medeni Kanun'da sınırlı ayni hakların bir çeşidi olarak düzenlenen rehin hakkı, hak sahibine, borç ifa edilmediği takdirde, rehin konusunu paraya çevirerek, bedelinden alacağını öncelikle elde etmek yetkisi tanıyan, sınırlı bir ayni hak ve mutlak bir haktır (OĞUZMAN/BARLAS, 40; SİRMEN, 6).

Rehin hakkı bir eşya üzerinde kurulduğunda, rehin hakkı sahibi, eşya üzerinde doğrudan bir hakimiyet sağlamakta ve bu hakkını herkese karşı ileri sürebilmektedir. Bu özellik de, eşya üzerinde kurulan rehin hakkının ayni nitelikte olduğunun en belirgin kanıttır. Ancak, rehin hakkı, bir eşya üzerinde değil de, maddi varlığı bulunmayan bir hak veya alacak üzerinde tesis edildiğinde, hak ve alacaklar üzerinde tesis edilen bu rehin hakkının hukuki niteliği tartışmalıdır. Tartışmanın esası, ayni hakların sadece eşya üzerinde kurulabileceğine, dolayısıyla alacak ve diğer haklar gibi maddi varlığı olmayan varlıkların hukuken eşya sayılıp sayılamayacağına dayanmaktadır.

Alacak rehninin hukuki niteliği konusunda dört farklı görüş bulunmaktadır. Bu konuda müşterek hukuk doktrini tarafından ileri sürülen görüş, ayni hakların ancak maddi varlığı olan şeyler üzerinde kurulabileceği gerekçesiyle, bir hak üzerinde rehin hakkının kurulabilmesini şüpheyle karşılamış ve bu nedenle, alacağın başka bir alacak için teminat gösterilmesini, genellikle, alacağın teminat amacıyla temliki olarak nitelendirmiştir. Ancak, müşterek hukuk doktrininde, temlikin hukuki niteliği konusunda görüş birliği bulunmamaktadır. Bazı yazarlara göre, burada teminat altına alınan borcun ödenmemesi biçiminde geciktirici şarta bağlanmış bir temlik, diğer bazı yazarlara göre de, devralana sınırlı bir yetki tanıyan sınırlı bir temlik söz konusudur (HORBER, 1906, ST. n. 115 vd. (SİRMEN, 6, dn.8'den naklen)).

Müşterek hukuk doktrinine egemen olan hak ve alacaklar üzerinde tesis edilen rehin hakkını "alacağın temliki" olarak nitelendiren bu görüşü, ***von Tuhr*** takip etmiştir. ***von Tuhr***'a göre, hak ve alacaklar üzerinde tesis edilen rehin hakkı, "alacağın temlikine benzer bir hukuki işlem"dir. Ona göre, alacak üzerinde kurulan rehin ile eşya üzerinde

kurulan rehin, hukuki yapıları itibariyle birbirinden farklıdır. İkisinin ortak noktaları, sadece kuruluşlarındaki amaçtan ibarettir. Alacak üzerinde rehin kurulması, en çok alacağın temliki ile benzerlik göstermektedir (von TUHR, 1983, s. 874 vd.; SİRMEN, 6).

Hak ve alacak üzerinde tesis edilen rehnin, rehinli alacaklıya ayni nitelikte bir hak kazandırmayıp, bu hakkın "alacakla eş nitelikte bir hak" olduğu, Türk doktrininde, bir diğer görüş olarak ileri sürülmüştür (OĞUZMAN/ SELİÇİ/ ÖZDEMİR, 799).

Buna karşılık, hak ve alacak üzerinde tesis edilen rehni "ayni hak benzeri mutlak hak" olarak nitelendirmesi, İsviçre doktrininde baskın bir görüştür (WIELAND, 1909, Art.899, N.1 ; LEEMANN, 1925, Art.773-774; HAAB, 1929, N.40 vd.; MEIER-HAYOZ, 1981, ST.N.229, 245[1]). Türk hukukunda da, ***Köprülü/Kaneti*** aynı görüştedir (KÖPRÜLÜ/ KANETİ, 1982, s. 254). Bu görüşe göre, ayni haklar ancak maddi varlığı olan şeyler üzerinde kurulabilir. Türk hukukunda ***Köprülü/Kaneti***, alacak üzerindeki rehin hakkının muhteva yönünden üzerinde kurulduğu ve yüklediği alacakla aynı hukuki niteliği taşıdığını, ancak bu hakkın sonuçları ve etkileri yönünden, ayni hak benzeri mutlak hak olarak nitelendirilmesini uygun bulmaktadır (TEKİNAY/ AKMAN/ BURCUOĞLU/ ALTOP, 1989, s.22; SAYMEN/ ELBİR, 1954, s.760; AYİTER, 1983, s.194).

Ancak, bu konuda, pozitif hukuktaki düzenlemeyi, diğer bir deyişle, Medeni Kanun sistematiğini esas alan ***Oftinger/ Baer'***e göre (OFTINGER/ BAER, 1981, Art. 899, No. 5-6, (SİRMEN, 8, dn.15'den naklen)), ayni hak, yalnız eşya üzerinde değil, maddi varlığı olmayan şeyler üzerinde de kurulabilen bir mutlak haktır. Hak ve alacaklar üzerinde tesis edilen rehin hakkı da bu nedenle sınırlı ayni haktır. Hak ve alacaklar üzerinde tesis edilen rehin hakkının ayni karakteri haiz olması, özellikle kıymetli evraka bağlanmış olan alacakların rehninde kendini göstermektedir. Zira, kıymetli evraka bağlanmış olan bir alacak üzerinde rehin kurulduğunda, alacağın bağlı olduğu kıymetli evrakın zilyetliğinin rehin alana geçirilmesi zorunlu kılınmıştır. Alacak üzerinde kurulan rehnin mutlak niteliği ise, kendini, rehinli alacaklının, rehnedilen alacak üzerinden, diğer alacaklılardan önce tatmin edilmesinde ve alacak üzerindeki rehin hakkının, rehin veren

[1] Meier – Hayoz, alacak rehnini bir ayni hak benzeri mutlak hak olarak kabul etmekte (N.229) ve bu hakkın mutlak hakların özel bir türü olduğunu vurgulamaktadır (N.245), (SİRMEN, 7, dn. 13'den naklen).

ve rehnedilen alacağın borçlusundan başka, alacağın el değiştirmesi halinde yeni alacaklıya karşı da ileri sürülebilmesinde göstermektedir[2].

İsviçre Federal Mahkemesi de, 27 Nisan 2004 tarihli ve BGE 130 III 417 nolu kararında (www.bger.ch.fr), "Rehin veren halen alacak üzerinde hak sahipliğini koruyarak, ona bu sebeple bahşedilen bütün haklara sahip olmakta, rehin alan ise söz konusu alacak üzerinde sadece sınırlı bir ayni hak sahibi olmaktadır" ifadesi ile alacak rehnini sınırlı ayni hak olarak nitelendirmektedir.

Kanaatimizce, alacak üzerinde kurulan rehin hakkı, rehinli alacaklıya rehin konusu hak ya da alacak üzerinde mülkiyet hakkı sağlamadığından, alacak rehninde de "lex commissoria yasağı"nın (MK m.949) kabul edilmiş olmasından, bunun yanısıra, alacağın temlikinde, alacağı devralanın, alacak üzerinde bağımsız bir hak kazanmasına rağmen; alacak rehninde, rehinli alacaklının sadece alacağın değeri üzerinden tatmin edilmeyi talep yetkisinin bulunması ve rehnedilen alacağın paraya çevrilinceye kadar rehin verene ait olmasından ötürü, alacağın temliki veya alacağın temlikine benzer bir hukuki işlem olarak nitelendirilemez.

Kanuni düzenleme de nazara alındığında, alacak rehninin Medeni Kanunu'nun "Sınırlı Ayni Haklar" başlıklı İkinci Kısmının "Taşınır Rehni" başlıklı Üçüncü Bölümününün ikinci ayrımında düzenlenmiş olması, kanun koyucunun iradesinin de, hak ve alacaklar üzerinde tesis edilen rehin hakkının sınırlı ayni hak olduğunu göstermektedir. Nitekim, rehinli alacaklının, haciz ve iflas hallerinde diğer alacaklılara nazaran öncelikle tatmin edilmesi, söz konusu rehin hakkının mutlak etkilere sahip olduğunun bir göstergesidir. Bu nedenlerden ötürü, alacak üzerinde kurulan rehnin de sınırlı ayni hak olarak nitelendirilmesi gerekmektedir.

2. ALACAK REHNİNİN KAPSAMI

Alacak rehninin kapsamı, rehinle teminat altına alınan alacak ve rehin verilen alacak, diğer bir deyişle, rehin yükü bakımından iki yönden incelenmelidir.

[2] Türk hukukunda da Sirmen, alacak üzerinde kurulan rehin hakkının mutlak etkisi sınırlı bir ayni hak olduğu görüşündedir. Bkz. SİRMEN, 10.

2.1. REHİNLE TEMİNAT ALTINA ALINAN ALACAK BAKIMINDAN

Teminat altına alınan alacak bakımından alacak rehninin kapsamı, rehinli alacaklının hangi alacaklarını alacak rehni ile teminat altına alabileceği sorusunun cevabını teşkil etmektedir. Türk, İsviçre ve Fransız Medeni Kanunlarında bu hususa ilişkin birbirine paralel düzenlemeler yer almaktadır.

Fransız Medeni Kanunu'nda, madde 2081 ve 2082/f.I konuya ilişkin kanuni düzenlemeleri oluşturmaktadır. 2081. madde uyarınca, faiz getiren bir alacak rehin konusu olduğunda, rehinli alacaklının bu faizleri almaya yönelik doğrudan (Fransız Temyiz Mahkemesi Ticaret Dairesi'nin 9 Temmuz 2002 tarihli Crédit Lyonnais et Société Générale (les banques vs. Société Agrochipping) kararı) bir hakkı bulunmaktadır. Madde 2082/f.I uyarınca ise; borçlu, rehin konusunu elinde bulunduranın hakkını kötüye kullandığı durumlar haricinde, ancak ana para ile birlikte faizleri ve masrafları ödedikten sonra rehin konusunun geri verilmesini talep edebilmektedir, yani rehinli alacaklıya ana para alacağı ile birlikte masraflar ve faizler ödendiği taktirde rehin sona ermektedir.

Rehinle teminat altına alınan alacak bakımından alacak rehninin kapsamı ile ilgili olarak, İsviçre Medeni Kanunu'nda Fransız Medeni Kanunu'ndaki hükme paralel bir hüküm bulunmaktadır. İsviçre Medeni Kanunu'nun 891/f.II maddesine göre ise; alacak rehninin rehinle teminat altına alınan alacak bakımından kapsamına, ana para, akdi faiz, gecikme faizi ve takip masrafları girmektedir. Eski düzenlemedeki madde metninde takip masrafları açıkça belirtilmediğinden, doktrinde rehin sözleşmesinde özel bir hüküm bulunmadıkça, takip giderlerinin ve mahkeme masraflarının rehin hakkının kapsamında bulunmadığı kabul ediliyordu. Daha sonra madde metninde yapılan değişiklik ile açıkça "takip giderleri ve mahkeme masrafları" ibaresi metne dahil edildiğinden, doktrindeki tartışmalar da son bulmuştur (CANSEL, 1967, s.155, dn.1).

Türk Hukuku'nda ise; MK m. 954/f.II atfıyla, teslim şartlı taşınır rehninin teminat altına alınan alacak bakımından kapsamını açıklayan MK m. 946 alacak rehninde de uygulama alanı bulmaktadır. Maddede belirtilen teminat altına alınan alacağın kapsamına giren hususlar; kural olarak, ana alacak, akdi faiz, gecikme faizi, dava giderleri ve takip

masraflarıdır. Ancak, bu düzenleme emredici nitelikte olmadığından, söz konusu kapsam tarafların anlaşması ile daraltılabilir veya genişletilebilir[3].

Sonuç olarak, her üç hukuk sisteminde de kural olarak, ana alacak, akdi faiz, gecikme faizi, dava giderleri ve takip masrafları alacak rehninin teminat altına alınan alacak bakımından kapsamını oluşturmaktadır.

Rehinle teminat altına alınan alacak kalemlerini ayrıntılarıyla incelemeden evvel, rehinle temin edilen alacağın "belirlenebilir" olması gerektiğinden bahsetmekte yarar vardır. Zira, taşınmaz rehninden farklı olarak, alacak rehninin kurulması sırasında, temin edilen alacağın miktar veya nitelik itibariyle kesin bir şekilde belirlenmiş olması gerekmemektedir. Bu durum, verme, yapma veya yapmama edimlerinden doğan alacakların da, para alacakları gibi, alacak rehni ile teminat altına alınabilmesinin doğal bir sonucudur. Bununla birlikte, rehinle temin edilen alacağın, "en geç rehnin paraya çevrilmesi anında", parayla değerlendirilmesi gerekmektedir. Bunun sebebi ise, rehnedilen alacağın paraya çevrilmesi halinde, elde edilen miktardan ne kadarının, rehinle teminat altına alınan alacağı karşılayacağını tespit etmek mecburiyetidir. Diğer bir deyişle, rehnin paraya çevrilmesi anında, teminat altına alınan alacağın parasal değerinin belirli olması, alacaklının hangi tutarda tatmin edilebileceğinin tespiti için şarttır.

Rehinle teminat altına alınan alacağın kapsamıyla ilgili olarak yapılan bu genel açıklamalardan sonra, bu kapsamı oluşturan kalemleri ayrı ayrı incelemek gerekmektedir.

2.1.1. Ana Alacak

Rehinle teminat altına alınan alacağın kendisidir. Miktarı, alacağa vücut veren hukuki ilişkide belirtilmektedir. Fakat bu miktarın açıkça tespit edilemediği hallerde, sözleşmenin yorumlanması yoluna gidilir ve gerçek meblağ araştırılır (CANSEL, 156).

[3] Ancak, rehin üçüncü kişi tarafından verilmişse, rehinle teminat altına alınan alacağın kapsamının genişletilmesi halinde, bu kişinin de rızası gerekmektedir. Ayrıca, sorumluluğun genişletilmesinin, sonra gelen rehin hakkı sahiplerine karşı etkili olabilmesi için, onların da buna rıza göstermiş olmaları gerekmektedir. Bkz. SİRMEN, 69.

Yukarıda açıklamış olduğumuz, belirlilik ilkesinin bir sonucu olarak, "rehnin paraya çevrilmesi talebi" ile birlikte, rehinli alacaklı, alacağının miktarını belirtmek durumundadır. Zira, paraya çevirmenin ne miktar için yapılması gerektiği buna göre tayin edilecektir (FRITZSCHE, 1984, s.120 (ÜSTÜNDAĞ, 2000, s.108'den naklen)).

Rehinle teminat altına alınan alacağın konusunun yabancı para olması halinde, rehinli alacağın paraya çevrilmesi sırasında, bu alacak Türk parasına çevrilerek, hesaba katılır (İİK m. 58/f.I, b.3). Bu hüküm karşısında, rehinli alacaklı, yabancı para üzerinden, rehnin paraya çevrilmesi talebinde bulunamayacak, sadece, alacağının Türk parası ile tutarını takip talebinde göstermek durumunda kalacaktır (ÜSTÜNDAĞ, 109 ; KURU/ ARSLAN/ YILMAZ, 2003, s.130). Nitekim, BK m.83/f.III'e göre, rehinli alacaklı, yabancı para alacağının vadesinde ödenmemesi halinde, yabancı para alacağını vade veya fiili ödeme günündeki rayice göre Türk parası ile ödenmesini istemek yönünde seçimlik bir hakka sahip olmasına karşın, yabancı para alacağının her iki halde de Türk parası ile ödenmesini talep etmek zorundadır (TEKİNAY/ AKMAN/ BURCUOĞLU/ ALTOP, 1993, s.786).

Son olarak belirtmek gerekir ki, rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takip sonucunda elde edilen paradan ilk olarak akdi faiz ile dava giderleri ve takip masrafları ödenir. Geri kalandan ana alacak tahsil olunur (BK.m.84/f.I).

2.1.2. Faizler

Para borçlarında faiz, genel olarak, bir para alacaklısının bu paradan mahrum kaldığı süre için kendisine tanınan bir karşılık olarak tanımlanmaktadır. Her ne kadar bazı yazarlar (SEROZAN, 1994, &8, No.6; TUNÇOMAĞ, 1976, s.61), faizi, "bir miktar paranın kullanılmasının kullanılma ile geçen zamana göre hesaplanan karşılığı" olarak tarif etmekteyse de, borçlunun faiz ödemesi için borçlu olduğu parayı kullanmış olması şart değildir. Ancak unutulmamalıdır ki, her para borcu için mutlaka faiz ödemek gerekmemektedir. Para borçlusu ancak bir hukuki işlem veya bir kanun hükmü faiz borcu doğuruyorsa, faiz ödemekle mükellef olmaktadır. Hukuki işlem ile faiz borcu, genellikle sözleşmede tarafların faiz ödenmesini kararlaştırmaları ile doğarken, kanun icabı ödenecek faizlerin başında, temerrüt faizi gelmektedir (OĞUZMAN/ÖZ, 233).

Faiz alacağı, ana paradan ayrı, fakat aynı zamanda, ona bağlı bir alacaktır. Ana paradan ayrıdır; çünkü, faiz alacağı ana paradan ayrı olarak dava ve takip edilebilir; ayrı bir zamanaşımına tabi olabilir. Mesela, borçlu ile alacaklı, asıl borcun ibra edilmesini fakat faiz borcunun bir süre daha devam etmesini kararlaştırabilirler (TEKİNAY / AKMAN / BURCUOĞLU / ALTOP, 1993, s.930). Ancak, bu tür istisnai durumlar haricinde asıl borç ortadan kalkınca faiz işlemez (BK m.113/f.I). Bununla birlikte, faiz, aynı zamanda, ana paraya bağlı bir alacaktır ; çünkü, mevcudiyeti ana paranın doğumu, varlığı ve sona ermesine bağlıdır. Bu nedenledir ki, alacaklı, kendisine teklif edilen alacağın aslını alırken, bu sırada ödenmeyen asıl borcun sona ermesinden önce işleyen faizleri sonradan isteyebilmek hakkını saklı tutmadıkça, başka bir deyişle, faize ilişkin ihtirazi kayıt koymadıkça, ana alacak ile birlikte faiz alacağı da sona erer (BK m. 113/f.II). Yine aynı sebepledir ki, asıl alacağın temliki veya rehni söz konusu olduğunda, bu temlik veya rehin, prensip olarak faiz alacağını da kapsar. Ancak, tarafların bunun aksini kararlaştırmaları da mümkündür.

Rehinle teminat altına alınan alacak bakımından, alacak rehninin kapsamında akdi faiz ve gecikme faizini ayrı ayrı incelemeden önce, belirtmek gerekir ki, "Rehnin paraya çevrilmesi anına kadar işleyen ve ödenmemiş olan faizler, rehnin kapsamında yer alırlar".

a) Akdi faiz

Rehnedilen alacağın paraya çevrilmesine kadar işlemiş ve ödenmemiş olan bütün akdi faizler rehinle temin edilen alacak bakımından rehnin kapsamına girmektedir. Diğer bir deyişle, alacak rehninde akdi faiz, zaman yönünden bir sınırlama olmaksızın ve kanun gereği rehin kapsamındadır (von TUHR, 854; SİRMEN, 72). Halbuki, gayrimenkul rehni söz konusu olduğunda, MK m.875/f.I/b.3'e göre, akdi faiz, rehnin paraya çevrilmesinin istendiği tarihe kadar muaccel olmuş, 3 yıllık faiz ile sınırlandırılmıştır[4].

Rehinle teminat altına alınan alacak, zamanaşımına uğramış olsa dahi, rehin niteliği gereği bir ayni hak olduğundan ve zamanaşımına tabi olmadığından, rehin kapsamında

[4] Gayrimenkul rehninde, rehin dereceleri ekseriya dolu olduğundan her derecenin satış bedelinden hisse almasını imkanlı kılabilmek için MK m. 875/b.3 uyarınca, üç yıllık faiz tediyesi sınırlaması getirilmiştir. Buna karşın, menkul rehninde, böyle bir sınırlama bulunmamaktadır. Bkz. CANSEL, 157.

temin edilmektedir (BK m.138). Ancak, tabiidir ki, faiz, rehin sözleşmesi kapsamı dışında bırakılmışsa, zamanaşımına uğramış olan faiz alacakları için zamanaşımı def'inde bulunulabilecektir.

Akdi faiz oranı, rehinli alacaklı ile borçlu tarafından belirlenir. Daha önceden belirlenmiş olan oranın sonradan yükseltilebilmesi için, varsa rehin verenin ve diğer rehinli alacaklıların rızası gerekir (CANSEL, 157; SİRMEN, 70). Nitekim, bu durum, sonra gelen rehinli alacaklıların zararına olabilir.

b) Temerrüt faizi

MK m. 946/f.II gereği, rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takip neticesi alacak temin edilene kadar işlemiş ve ödenmemiş olan bütün temerrüt faizleri de rehinle temin edilen alacak bakımından rehnin kapsamına girmektedir.

Borçlar Kanunu, para borçlarında temerrütte gecikme tazminatını karşılamak ve tazminatın alt sınırını teşkil etmek üzere temerrüt faizi ödenmesini düzenlemektedir. Diğer borçlarda, borçlu, temerrüde düşmede kusuru bulunmadığını ispat ederek, gecikme tazminatı ödemekten kurtulabilirken, aynı imkan para borçları bakımından söz konusu değildir. Temerrüt faizi, alacaklının kanunen var farzedilen zararını tazmin için Kanun'un kabul ettiği bir götürü tazminat mahiyetinde olduğundan, alacaklının temerrüt faizi istemesi için bir zararının bulunduğunu ispat etmesi gerekmemektedir (TEKİNAY/AKMAN/BURCUOĞLU/ ALTOP, 930).

Temerrüt faizi oranı taraflarca serbestçe belirlenebilir. Taraflar bu oranı belirlememişlerse, faiz oranı genel hükümlere (BK m.103) veya özel kanunların ilgili hükümlerine göre, yani 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanunu'nun ilgili hükümlerine göre[5] tespit edilecektir.

[5] MADDE 1 - (Değişik: 5335 - 21.4.2005 / m.14 - Yürürlük m.35/c) Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu'na göre faiz ödenmesi gereken hallerde, miktarı sözleşme ile tespit edilmemişse bu ödeme yıllık yüzde on iki oranı üzerinden yapılır. Bakanlar Kurulu, bu oranı aylık olarak belirlemeye, yüzde onuna kadar indirmeye veya bir katına kadar artırmaya yetkilidir.
TEMERRÜT FAİZİ

İİK m. 58/f.I, b.3 uyarınca, rehnin paraya çevrilmesi talebiyle birlikte, rehinli alacaklının, faiz oranı ve faizin hangi tarihten itibaren işlemeye başladığını belirtmesi gerekmektedir. Buna rağmen, Yargıtay'a göre[6], eğer rehinli alacaklı, faizin başlangıcını (mesela alacağın vadesi varsa, vade tarihi; alacak ihbar ile muaccel olacaksa, ihbarda gösterilen günün hitamı günü) bildirmemişse, faiz, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip tarihinden itibaren işlemeye başlayacaktır[7].

Asıl alacağın, yabancı para olduğu durumlarda, rehinli alacaklı, vade tarihi ile rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip tarihi arasında işlemiş olan temerrüt faizini, takip tarihindeki kur üzerinden talep edecektir. Takip tarihinden sonra ise, asıl alacak Türk parasına çevrilmiş olduğundan, artık temerrüt faizi, yabancı para üzerinden yürütülemez (PEKCANITEZ, 1994, s. 108).

Faizin hangi tarihe kadar işleyebileceği sorusuna ise, rehnin paraya çevrilmesi safhası ile faizin son bulacağı, dolayısıyla, paranın paylaştırılması anına kadar devam etmeyeceği cevabı verilmektedir.

MK m. 946/f.II'de, rehinle teminat altına alınan alacak kapsamına giren kalemler açıkça sayılmış olduğundan dolayı, BK m. 105'de düzenlenmiş olan, temerrüt faiziyle karşılanamayan aşkın (munzam) zararın doğrudan rehinle teminat altına alınan alacak

---

MADDE 2 - (Değişik: 4489 - 15.12.1999 / m.2 - Yürürlük m.4) Bir miktar paranın ödenmesinde temerrüde düşen borçlu, sözleşme ile aksi kararlaştırılmadıkça, geçmiş günler için 1'inci maddede belirlenen orana göre temerrüt faizi ödemeye mecburdur.
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli avanslar için uyguladığı faiz oranı, yukarıda açıklanan miktardan fazla ise, arada sözleşme olmasa bile ticari işlerde temerrüt faizi bu oran üzerinden istenebilir. Söz konusu avans faiz oranı, 30 Haziran günü önceki yılın 31 Aralık günü uygulanan avans faiz oranından beş puan veya daha çok farklı ise yılın ikinci yarısında bu oran geçerli olur.
Temerrüt faizi miktarının sözleşmede kararlaştırılmamış olduğu hallerde, akdi faiz miktarı yukarıdaki fıkralarda öngörülen miktarın üstünde ise, temerrüt faizi, akdi faiz miktarından az olamaz.

[6] Yargıtay İBK. 11.12.1957 tarih ve 1957/17-29, Resmi Gazete No. 9839. "Temerrüt faizi asıl alacağın fer'i ve kanunla tanınan bir hak bulunduğundan bunun için ayrıca bir belge ibrazına lüzum yoktur".

[7] Halbuki, İsviçre'de, faiz başlangıcı, rehinli alacaklı tarafından takip talebinde bildirilmemişse, bu tarz bir takibin faiz bakımından batıl olduğu kabul edilmektedir (ÜSTÜNDAĞ, 109, dn.240'den naklen). Diğer bir deyişle, rehinli alacaklı, hiç faiz istememişse; takip talebindeki alacak miktarı arttırılamayacağından aynı takip çerçevesinde sonradan faiz isteyemez, fakat faiz için ayrı bir takip yapabilir. Bkz. KURU / ARSLAN / YILMAZ, 138.

kapsamına girmeyeceği ve ayrı bir dava olarak talep edilmesi gerektiği kanaatindeyiz. Zaten, bağımsız bir tazminat alacağının bu kalemler arasında yer almasına hiç gerek yoktur ve rehin konusunun paraya çevrilmesi süresini de uzatır. Ancak, BK m. 946/f.II hükmü, emredici bir hüküm olmadığından, ayrıca kararlaştırılarak munzam zararın da rehinle temin edilen alacak kapsamına dahil edilmesi mümkün olacaktır.

2.1.3. Dava Giderleri ve Takip Masrafları

Rehnin paraya çevrilmesi için yapılan takip nedeniyle oluşan takip masrafları ve dava giderleri de rehinle temin edilen alacak bakımından alacak rehninin kapsamı içinde yer almaktadır, çünkü bu masraflar ana alacağa ilişkindir (von TUHR, 855).

Takip masrafları, icra takibinin başarıya ulaşabilmesi amacıyla para ile yapılması gerekli olan masraflardır. Takip masrafları, harçlar ve masraflar olmak üzere ikiye ayrılmaktadır (ÜSTÜNDAĞ, 67 vd.). Harçlar, özel ve tüzel kişilerin, özel çıkarlarına ilişkin olarak, kamu kuruluşlarının hizmetlerinden yararlanmaları karşılığında yaptıkları ödemeler olarak tanımlanmaktadır (ÜSTÜNDAĞ, 70). İcra harçlarının en önemlilerini, takip talebinde bulunan alacaklılardan alınan başvurma harcı ve yürütülen takibin başarıyla sonuçlanması üzerine alınan tahsil harcı oluşturmaktadır. Masraflar adı altında yapılan harcamalar ise, icra organlarının, icra takibini tam ve doğru olarak gerçekleştirebilmeleri için sarfettikleri paralar olarak tanımlanmaktadır (ÜSTÜNDAĞ, 71). Bu masraflara, ödeme emrinin tebliği, paraya çevirme, paylaştırma, icra dairesi tarafından borçluya, alacaklıya veya üçüncü bir şahsa yapılan tebliğ, ihtar vs. masrafları örnek olarak gösterilebilir.

İİK m.138/f.III, vekil marifetiyle yapılan takiplerde, alacaklı ile borçlu arasında yapılmış olan ve takipte haksız çıkacak tarafa yükletilecek vekalet ücretinin ne olması gerektiğini kararlaştırdıkları sözleşmeye bakılmaksızın, avukatlık ücret tarifesine göre, icra memuru tarafından tayin olunacak vekalet ücretini de takip masrafı olarak mütalaa etmiştir. İcra İflâs Kanunu, vekalet ücretini takip masrafı olarak kabul ettiği için, söz konusu ücret, talep edilmese dahi, karar altına alınacaktır (ÜSTÜNDAĞ, 73 ; KURU/ARSLAN/YILMAZ, 79 vd).

Rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takipte, kapak hesabında yer alan kalemler; ana alacak, faiz, takip masrafı, haciz masrafı, kıymet takdir masrafı, satış masrafı, resmi tahsil harcı, cezaevi yapı pulu harcı ve avukatlık ücretidir[8].

2.2. REHİN VERİLEN ALACAK BAKIMINDAN

Rehin verilen alacak, diğer bir deyişle, rehin yükü bakımından alacak rehninin kapsamı, rehin verilenin kapsamına nelerin girdiği sorusunun cevabını teşkil etmektedir. Bu husus, MK m.959, İsviçre Medeni Kanunu m.904'te düzenlenmektedir.

Bu düzenlemeler uyarınca, rehin yükü bakımından alacak rehninin kapsamına; rehin verilen alacak, rehin verilen alacağa bağlı haklar, rehin verilen alacağa bağlı dönemli yan edimler girmektedirler. Ancak, bu düzenlemeler emredici nitelikte değildirler.

2.2.1. Rehin Verilen Alacak

Rehin verilen alacak temlik edilebilir, paraya çevrilebilir ve bağımsız olmalıdır. Bunun yanında, rehin verilen mevcut ya da ileride doğacak alacağın belirlenebilir olması gerekmektedir. Rehin yükü, kural olarak, alacağın tamamını kapsar. Ancak, rehin verilen alacak, bölünebilir ve kısmen temlik edilebilir nitelikte ise, mesela bankadaki mevduat hesapları, sigorta alacakları gibi, tarafların anlaşması ile kısmen rehin edilebilir (OĞUZMAN / SELİÇİ / ÖZDEMİR, 788). Kısmi rehnin konusu, alacağın yarısı, dörtte biri gibi bir parçası olarak da belirlenebilir. Mesela, A, miktarı henüz belirli olmayan bir alacağın 1000 YTL'ye kadar olan kısmını B'ye rehnedebilir (bir üst sınır koyabilir) veya, A, bu alacağın 1000 YTL'ye kadar olan kısmı, rehne dahil olmamak üzere rehin vermek hakkına da sahiptir. Bu halde, rehinli alacaklı, ancak alacak, 1000 YTL'den fazla ise, bu arta kalan kısım üzerinde rehin hakkına sahip olacaktır (von TUHR, 851). Bono, poliçe, çek ve hisse senetleri üzerinde kısmen rehin söz konusu olamaz.

2.2.2. Rehin Verilen Alacağa Bağlı Haklar (Fer'i Haklar)

[8] Üsküdar Çiçekçi Adliyesi 1. İcra Müdürlüğü'nün verdiği bilgi doğrultusunda kapak hesabında yer alan bu dokuz kalem belirtilmiştir.

Fer'i haklar alacağın unsurları değil, hususi ve alacaktan ayrı ve onun amacına hizmet eden ve bu suretle onunla hukuki bir bağlantıya sahip olan haklardır. Bu bağlantının şekli fer'i hakların nev'ilerine göre değişir. Bu haklardan bazıları, faiz, cezai şart gibi alacağın genişlemesinden ibaret olup, kefile karşı olan hak, rehin ve hapis hakları gibi diğer bazı fer'i haklar da alacağa teminat olarak hizmet ederler (von TUHR, 22).

Alacak rehninde, rehin konusu alacağa bağlı hakların rehin kapsamında olup olmamaları hususunda, alacağın temlikine ilişkin BK m. 168/f.I kıyasen uygulama alanı bulmaktadır (SİRMEN, 71).

a) Faizler

Alacağın temlikinde, henüz işlememiş faizler yeni alacaklının malvarlığında doğacakları gibi, işlemiş ve fakat henüz ödenmemiş olan faiz alacakları da temlik edilen asıl alacakla birlikte devralana geçer. Tarafların anlaşması ile işlemiş faiz alacaklarının temlikin kapsamı dışında tutulması mümkündür (OĞUZMAN / ÖZ, 909, dn.74'den naklen). Alacak rehninde ise, rehin hakkı kural olarak, paraya çevirme anında işleyen ve işleyecek faizleri kapsamaktadır. Rehin veren, paraya çevirmeden önce işlemiş olan faizler üzerinde serbestçe tasarruf edebilmektedir (von TUHR, 879).

İsviçre Federal Mahkemesi 19 Şubat 1978 tarihli ve BGE 104 III 35 sayılı kararında (www.bger.ch.fr), rehnin kurulması anında işlemiş faizlerin bile tarafların anlaşmaları sonucunda rehin yükü kapsamına dahil edilmesinin mümkün olduğunu ve taraflar arasında bu yönde bir anlaşma bulunmadığı takdirde, kural olarak rehnin paraya çevrilmesi anından itibaren işleyecek olan faizlerin rehin kapsamında olduklarını belirtmiştir.

b) Cezai Şart

Şarta bağlı taahhütlerden biri olan cezai şart; borcun hiç veya gereği gibi ifa edilmemesi halinde borçlunun alacaklıya karşı ifa etmeyi taahhüt ettiği belli miktardaki tazminattır (TEKİNAY / AKMAN / BURCUOĞLU / ALTOP, 14). Cezai şart, bir yandan sözleşmeye aykırılık halinde kanuni tazminattan daha yüksek bir tazminat tehdidi oluşturduğundan borçlu üzerinde bir tazyik oluştururken, diğer yandan da alacaklıyı

borçlunun borcunu ifa etmemek suretiyle kendisine sebebiyet verdiği zararın ispatından muaf kılmaktadır (von TUHR, 763).

İfa ile birlikte istenen cezai şart ve ifa yerine istenen cezai şart olmak üzere iki tür cezai şart bulunmaktadır. İfa ile birlikte istenen cezai şart, ifanın sözleşmede belirtilen zamanda veya yerde yapılmaması halleri için kararlaştırılır. Belirtilen iki hal dışındaki bütün borç ihlallerinde istenen cezai şart ise; ifa yerine istenen cezai şarttır. Birinci halde, alacaklı hem akdin icrasını hem de cezai şartın ödenmesini talep edebilirken; ikinci halde alacaklı ya akdin icrasını ya da cezai şartın ödenmesini talep edebilir. Ancak, söz konusu düzenleme emredici nitelikte değildir. Bu nedenle, taraflar, ifanın sözleşmede belirtilen zamanda yapılmaması hali için ifa yerine istenen cezai şart kararlaştırabilirler (OĞUZMAN / ÖZ, 876-879 ; von TUHR, 766 vd.).

Alacağın temlikinde, aksi kararlaştırılmadıkça; gecikme dolayısıyla kararlaştırılan cezai şart, alacağın temlik edilmesinden önce tahakkuk etmiş ise; temlik eden kimse bunu talep etmek hakkını muhafaza ederken (von TUHR, 855 vd.); buna mukabil, yeni bir gecikme veya edanın yerine getirilmemesi sebebiyle tahakkuk eden, -yani işbu edanın yerine geçen cezai şartı istemek hakkı - esas alacak ile birlikte temlik edilen kimseye geçer (WIELAND, 728).

Alacak rehninde ise, gecikme dolayısıyla kararlaştırılan cezai şart, aksi kararlaştırılmadıkça, rehnin kapsamına dahil değildir. Çünkü cezai şart, bu halde, asıl borca ilave olmaktadır. Rehin veren kimse, gecikme dolayısıyla kararlaştırılan cezai şartı talep etmek hakkını muhafaza eder. Buna mukabil, ifanın yerine getirilmemesi sebebiyle tahakkuk eden cezai şartı istemek, diğer bir deyişle, ifa yerine geçen cezai şartı istemek hakkı, adeta esas alacağın sürrogatı olarak, esas alacak ile birlikte rehinli alacaklıya geçer (WIELAND, 728).

Görüldüğü üzere, rehinde cezai şartın rehnin kurulmasından önce ve rehnin kurulmasından sonra tahakkuk etmesinin önemi yoktur, burada önemli olan cezai şartın mahiyetidir.

c) Kefile Karşı Olan Hak

Kefalet, hukuki mahiyeti itibariyle, esas alacağa bağlı, fer'i bir haktır. Kural olarak, kefile karşı olan alacağın, ancak esas alacakla birlikte rehnedilebileceği kabul edilmektedir (von TUHR, 842-843). Ancak, kefile karşı olan alacak, bağımsız bir alacak haline geldiğinde, ana alacaktan bağımsız olarak rehnedilebilmesi de mümkün olabilmelidir.

Kural olarak, kefile karşı olan alacak rehin yükü kapsamına dahildir[9]. Ancak, rehin veren ve rehin alan, aralarında gerçekleştirdikleri rehin sözleşmesinde, kefile karşı olan alacağın rehne dahil olmayacağını kararlaştırabilirler. Diğer bir deyişle, rehin veren kimse, kefile karşı olan alacağı kendisi için saklı tutma hakkını haizdir (von TUHR, 852). Burada kefile karşı olan hak, alacağa teminat olarak hizmet eder (von TUHR, 822).

d) Rehin Hakkı

Rehin hakkı, kural olarak, rehin yükü kapsamındadır. Ancak, kefile karşı olan alacak gibi, ana alacağı teminat altına alan menkul veya alacak rehni de, tarafların anlaşması ile, rehin veren tarafından rehin yükü kapsamından çıkartılabilir. Önemle belirtmek gerekir ki, asıl alacak, bir gayrimenkul rehni ile teminat altına alınmışsa, gayrimenkul rehin hakkı, asıl alacaktan ayrı tutularak rehnedilemez. Bu nedenle, rehin veren kimse için, gayrimenkul rehin hakkını saklı tutan bir alacak rehni batıl olmak gerekir.

e) Yenilik Doğuran Haklar

Yenilik doğuran haklar, hak sahibine, tek taraflı irade beyanında bulunmak suretiyle yeni bir hukuki ilişki kurma, mevcut bir hukuki ilişkiyi değiştirme veya ortadan kaldırma yetkisi veren haklardır (OĞUZMAN/BARLAS, 110).

Alacak rehninde, rehinli alacaklının rehnin paraya çevrilmesi ile yaptığı takip sonucu, rehin konusu alacağı iktisap eden, "alacağa bağlı" kanundan ya da sözleşmeden doğan tüm yenilik doğuran hakların da sahibi olur.

[9] Rehinli alacaklı, adi kefalette kefile ödeme emri gönderemez iken, müteselsil kefalette, kefile, ödeme emri göndermesi mümkündür.

2.2.3. Rehin Verilen Alacağa Bağlı Dönemli Yan Edimler

Rehin verilen alacağa bağlı faiz, kazanç, temettü, irat gibi belirli sürelerle tekrarlanan yan edimlerin rehin yükünün kapsamına girmesi MK m.959 hükmünde özel olarak düzenlenmiştir, ancak bu düzenlemeler emredici nitelikte değildir. Kanun'un ilgili maddesinde dönemli yan edimlerin kupona bağlanıp bağlanmamış olmalarına göre ikili bir ayırım bulunmaktadır. Rehnedilen alacağa bağlı olan dönemli yan edimlerin, rehin yükü kapsamında ele alınıp alınamayacağı hususu da, bu suretle, söz konusu edimlerin kupona bağlı olup olmamalarına göre değişiklik arz etmektedir:

a) Kupona bağlanmamışlarsa :

Rehnin paraya çevrilmesi sırasında henüz muaccel olmamış yan edimler rehnin kapsamına girerler, nitekim bunlar, menkul rehnindeki tabi semereler ile aynı özellikleri göstermektedirler Muaccel olmuş olan yan edimler ise, artık bağımsız bir alacak haline geldiğinden, rehin yükü kapsamına girmez, rehin veren kendisi için bu yan edimleri talep etme hakkını muhafaza eder (KÖPRÜLÜ/KANETİ, 118).

Paraya çevrilen alacağı satın alanlar, satın alma tarihinden sonra muaccel olan yan edimlere hak kazanır. Bu da, taşınır rehninin medeni semereleri (menkul malın üçüncü kişi tarafından kullanılması sonucunda elde edilen gelir (kira gibi)) kapsamaması ilkesinin bir sonucudur.

b) Kupona bağlanmışlarsa :

Türk Ticaret Kanunu ("TTK") m.572-573 uyarınca, kupon, kıymetli evrak niteliğinde olup, kural olarak, hamiline yazılı senet niteliğindedir. Kuponlar, anonim ortaklıklarda bağımsız alacak haline gelmiş bir yıla payını içeren, ayrıca hazırlık devresi faizi, bedelsiz hisse senedi ve hatta yeni pay alma hakkını veren ve hamiline yazılı olan kıymetli evrak niteliğindeki senetler olarak tanımlanmaktadır (POROY/ TEKİNALP, 2001, s.5). TTK m. 573'de, kuponun hamiline yazılı nitelikte olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Kuponlar hisse senedine bağlı olarak düzenlenebilecekleri gibi, ayrı bir senet halinde de düzenlenebilirler. Kuponlar, nama yazılı hisse senetlerine ait olsalar dahi, hamiline yazılı sayılırlar, bu nedenle de bir hisse senedine bağlı olmadan düzenlendikleri takdirde, devirleri sadece teslim ile gerçekleşmektedir. Ancak,

devredilmek istenen kupon, bir hisse senedine bağlı olup, bu senetle birlikte devrediliyorsa, bağlı olduğu senedin devir şekli ne ise, kupon da bu devir şekline tabi olacaktır. Bundan başka, kuponun, ana senetten ayrı veya onunla beraber devredilebilmesi için, kâr payının muaccel olması şart değildir, bir başka deyişle, kupon, içerdiği kâr payı henüz muaccel olmadan da devre veya rehne konu olabilir (TEKİNALP/ POROY/ ÇAMOĞLU, 2000, s. 681-682).

Rehnin kurulması anında henüz muaccel olmamış olanlar, kıymetli evraktan ayrılamayacaklarından dolayı rehnin kapsamında olurlar. Rehinli alacaklı, vadesi gelen kuponları rehin verene teslim etmek mecburiyetinde değildir. Bu kuponların bedellerini tahsil ederek; elde ettiği paralar üzerinde de rehin hakkına sahip olabilir. Rehnin kurulması anında muaccel olmuş olanlar ise; rehnedilen alacaktan bağımsız niteliktedirler ve bu nedenle, doğrudan rehin kapsamına girmezler. Bu alacakların ana alacak üzerindeki rehnin kapsamına girebilmeleri için, Kanun'da öngörülen şartlara uygun olarak yani MK.m.955 veya 956 uyarınca ayrıca rehnedilmeleri gerekir (LEEMAN, Art.904, N.14; OFTINGER/BAER, Art. 904, N.13; BGE 41 III 459, (SİRMEN, 72, dn.14'den naklen)). Ancak, hamiline yazılı olan kuponlar, asıl senetten ayrılmadıkça, bu senet rehnin kurulması amacıyla teslim edildiğinde, rehin kapsamına girerler.

KAYNAKÇA

AYBAY, Aydın / HATEMİ, Hüseyin, Eşya Hukuku Dersleri, İstanbul 1981.

AYİTER, Nuşin, Eşya Hukuku Kısa Ders Kitabı, 2. Bası, Ankara 1983.

CANSEL, Erol, Türk Menkul Rehni Hukuku, C. I, Teslim Şartlı Menkul Rehni, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No. 1228, Ankara 1967.

ERGÜNE, M. Serkan, Hukukumuzda Taşınır Rehninin, Özellikle Teslime Bağlı Taşınır Rehninin Kuruluşu, İstanbul 2002.

KÖPRÜLÜ, Bülent / KANETİ, Selim, Sınırlı Ayni Haklar, 2. Bası, İstanbul 1982.

KURU, Baki / ARSLAN, Ramazan / YILMAZ, Ejder, İcra ve İflas Hukuku, 16. Bası, Ankara 2003.

OĞUZMAN, M. Kemal / BARLAS, Nami, Medeni Hukuk, 10. Bası, İstanbul 2003.

OĞUZMAN, M. Kemal / ÖZ, Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 3. Bası, İstanbul 2000.

OĞUZMAN, Kemal/ SELİÇİ, Özer/ ÖZDEMİR**,** Saibe, Eşya Hukuku, 10. bası, İstanbul, 2004.

ÖZTAN, Fırat, Kıymetli Evrak Hukuku, 4. Bası, Ankara 2002.

POROY, Reha / TEKİNALP, Ünal, Kıymetli Evrak Hukuku Esasları,15. Bası, İstanbul 2001.

POROY, Reha / TEKİNALP, Ünal / Ersin ÇAMOĞLU, Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, 8. bası, İstanbul, 2000.

SAYMEN, Ferit H. / ELBİR, Halid K., Türk Eşya Hukuku (Ayni Haklar), İstanbul 1954.

SEROZAN, Rona, İfa, İfa Engelleri, Haksız Zenginleşme, İstanbul 1994.

SİRMEN, Lale, Alacak Rehni, Ankara 1990.

TEKİNAY, Selahattin Sulhi / AKMAN, Sermet / BURCUOĞLU, Haluk / ALTOP, Atilla, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 7. Bası, İstanbul 1993.

von TUHR, Andreas, Borçlar Hukuku I-II, Ankara 1983 (Terc. Cevat EDEGE).

TUNÇOMAĞ, Kenan, Türk Borçlar Hukuku I, Genel Hükümler, 6.Bası, İstanbul 1976.
ÜSTÜNDAĞ, Saim, İcra Hukukunun Esasları, 7. bası, İstanbul, 2000.

WIELAND, C., Kanuni Medenide Ayni Haklar, Ankara, 1946 (Terc. İ. Hakkı KARAFAKİ).